

Konsten att ignorera och välja bort

Om selektiv kunskap

ORVAR LÖFGREN är professor emeritus i etnologi vid institutionen för kulturvetenskaper, Lunds universitet. Hans forskning handlar framför allt om kulturanalys av vardagsliv med inriktning mot bland annat transnationella rörelser och resande, hem, medier och konsumtion. Hans senaste bok är *Coping with Excess: How Organizations, Communities and Individuals Manage Overflows* (redigerad tillsammans med Barbara Czarniawska 2013).

Det fanns en ung lärare på vår institution, som alltid kallades in för att sitta med i kommittéer och arbetsutskott, därför att han läste – grundligt – alla papper som skickades ut – till skillnad från de äldre kollegorna som bara skummade PM, ansökningshandlingar och utlåtanden. Jag sa till honom: Du kommer aldrig överleva här om du inte lär dig slarvläsa som de andra, allt läsandande kommer ta kål på dig!

Sucken kommer från en ärrad samhällsvetare, som lärt sig konsten att överleva på universitetet genom att allt snabbare bläddra sig igenom texter och navigera i floden av information som alltid hotar att dränka arbetsvardagen. Forskare lever i ett ständigt överflöd av kunskap, de samlar helst på sig för mycket information. Laddar ner filer och länkar, kopierar uppsatser, skaffar böcker som aldrig blir lästa, men kan vara ”bra att ha”. Skrivbord och hyllor fylls till bristningsgränsen, hårddiskar ropar på mer minneskapacitet.

DEN SELEKTIVA KUNSKAPENS ORGANISATION

I ett pågående tvärvetenskapligt projekt kring ”Managing overflow” (se Czarniawska & Löfgren 2012 och 2013) intresserar jag mig för de överlevnadstekniker och -taktiker forskare utvecklar för att välja bort kunskap och definiera vad som är viktigt, intressant eller onödigt. Det handlar om konsten att ignorera, förbise eller strunta i. Utan sådana försvarsmekanismer skulle forskning bli omöjlig. Man kan tala om selektiv glömska, strategisk ignorans eller kreativt slarv. Och ändå forskas det förvåningsvärt lite om just bortväljandets konst som akademiskt handlag.

Att välja eller välja bort, minnas eller glömma, är

verksamheter fyllda av normer och värderingar. I skenbart all dagliga rutiner döljer sig ofta tysta antaganden om makt och auktoritet. Tidigt som student lär man sig att veta vad som är viktigt eller oviktigt, relevant eller irrelevant, och gränserna dras på olika sätt i olika discipliner och forskargenerationer. Här handlar det om färdigheter som ofta sitter starkare i kroppen än i medvetandet. Hur lär man sig att snabbt bläddra igenom en mapp, skumma en ansökan, surfa genom listorna på *Google Scholar* eller att bedöma en bok genom att väga den i handen och bläddra lite här och där? Forskare skapar sina egna tricks och tekniker för att minnas och organisera material, till exempel att bygga små miniarkiv på skrivbordet eller hårddisken. Det är sådana färdigheter som intresserar mig och de lärs sällan ut under föreläsningar eller i kursböcker. De hör till de kunskaper man informellt tar till sig genom att imitera andra, lyssna på korridorssnack och framförallt genom att pröva sig fram.

Detta handlar om kunskap som både är ganska omedveten och dessutom svår att sätta ord på, vilket gör fältet till ett knepigt studieobjekt. Jag har valt att intervjua forskare och doktorander från olika generationer, för ofta är det när nya forskningsteknologier och informationsvägar dyker upp som principer för materialsamlande och bortväljande blir tydliga. Framst fokuserar jag på dem som upplevt övergången från analogt till digitalt på universitetet. Vad har denna utveckling betytt för materialhantering och forskningsshantverk?

Utgångspunkten är de forskargenerationer som under 1940- och 1950-talen växte upp i en analog medievärld av resegrammofoner, filmstjärnebilder, bandspelare, lädkameror och batteriradio, och som inledde sin vetenskapliga karriär med

skrivmaskiner, karbonkopior och kortlådor, för att sedan successivt möta de nya digitala teknikerna. Ibland kallas de för digitala immigranter, till skillnad från yngre generationer, som då kallas digitala infödingar. Ett sådant begreppspar riskerar visserligen att bli lite fyrkantigt. Jag väljer dock att använda det mer metaforiskt. Kan man lite lekfullt tala om analoga sökrutiner och digital glömska?

I det följande berör jag några olika teman i den selektiva kunskapens organisation. Jag startar med konsten att läsa texter och välja ut det väsentliga, och går vidare till sätt att destillera och ordna kunskap. Hur man skapar sökrutiner och lär sig spara eller slänga, är nästa frågeställning. Till sist tar jag upp temat om systematisk ignorans.

ATT SNABBLÄSA OCH VIKA HUNDÖRON

Många av de tekniker som används idag för att snabbt ta sig fram i texter och fånga det viktiga har en lång historia. Vi kan ge oss tillbaka till 1600-talet då flera forskargenerationer försökte finna nya sätt att hantera det våldsamma utbudet av böcker och texter som den nya boktryckarkonsten medförde. Klagomålen var många. Hur ska man hinna läsa allt det nya? Hur ska man veta vad som är väsentligt eller inte? Eller som en forskare uttryckte det 1630: "Det som tidigare tog tio män att kopiera med gåspenna trycks nu av fyra män på en dag" (jfr Blair 2010). En ny akademisk infrastruktur av hjälpmedel och rutiner växte fram kring bokläsandet. Man förbättrade gamla och utvecklade nya tekniker för informationsbehandling. Sådana nutida självklarheter som paginering och bokstavsindexering blev viktiga sökverktyg, liksom framväxten av encyklopedier,

kompendier med sammanfattningar, lärda tidskrifter och recensioner. Somliga forskare stoltserade med det nymodiga bokhjulet där flera böcker kunde snurras runt på bordet, så att man snabbt kom vidare. För dåtida forskare skapade ett sådant förvärv en känsla av överlägsenhet gentemot mer lågteknologiska kollegor (Grafton, 1999:210).

Att träna sig att läsa snabbare, att skumma texter, blev viktigt – den färdighet som den unge samhällsvetaren i inledningscitaten ännu saknade. Inte minst den ögonmotoriska forskningen har lärt oss nya ting om hur läsare utvecklar sådana snabbtekniker för att fånga det viktiga på en boksida eller klicka vidare på nätet (Holmqvist & Nyström 2011).

Bland forskare idag finns det många som inte kan låta bli att skryta lite över hur snabba läsare de blivit. Hur lång tid tar det att avgöra om en avhandling eller en studentuppsats är OK? Skummandet av böcker har resulterat i olika mikrokoreografier. Somliga startar bakifrån, läser baksidestexten, glider genom bibliografin (vem finns med, kanske jag?), kollar innehållsförteckning, inledning och avslutning med lite stickprov här och där dessemellan. En forskare talar om att "lukta sig till om en bok är läsvärd", en annan hävdar att han upplever att han läser böcker genom osmos. Bara genom att ha dem i en trave på skrivbordet kan han efter en tid övertyga sig själv om att han har läst dem. Detta påminner om den franske litteraturprofessorn Pierre Bayards (2007) underhållande handbok *How to Talk About Books You Haven't Read*.

Men det räcker inte med att läsa snabbt, man måste utveckla urvalstekniker. Under 1600-talet började forskare mer systematiskt stryka under och göra marginalanteckningar, vika hundöron eller riva ut

viktiga sidor. Somliga blev särskilt skickliga i att göra sammanfattningar och noteringar, deras arbeten kunde bli hårdvaluta på den akademiska marknaden. Det gällde att hitta nya sätt att navigera i kunskapsfloden och hitta genvägar i sökandet.

Den kanske viktigaste innovationen blev en så skenbart enkel sak som att börja använda lösbladssystem för att hantera kunskap. Under 1600-talet hade pappret hunnit bli ett betydligare billigare arbetsmaterial och genom att skriva in anteckningar och excerpter på lösa blad kunde man arrangera stoffet efter olika system. Det är här vi möter starten till modern informationsbehandling. Kunskapen organiserades inte längre lineärt som i boken eller anteckningshäftet utan man experimenterade med olika sökprinciper och kategoriseringar.

Med lösbladssystemet organiserade kunskapen i boxar och filsystem, från 1600-talets kabinettskåp till 1800-talets hängmappar (se Burke 2012 och Vismann 2008). Nästa steg var nya sätt att hantera kort med hjälp av hålsortering och andra liknande föregångare till datorn, men den viktiga poängen är att systemet med kort i lådor öppnade för det som senare skulle bli digitala söktekniker.

För många i 1900-talets analoga forskargenerationer blev den egna lilla kortlådan med idéer, excerpter och referenser en viktig resurs. Den franske socialantropologen Claude Lévi-Strauss konstaterade att det var kortlådan som höll hans forskning igång:

I get by when I work by accumulating notes – a bit about everything, ideas captured on the fly, summaries of what I have read, references, quotations. And when I want to start a project I pull a packet of notes out of their pigeonhole and deal them like a deck of cards. This kind of

operation, where chance plays a role, helps me revive my failing memory. (Citerad efter Krapp 2006:361.)

Hans franske samtida Roland Barthes var också en forskare för vilken kortblandandet var en viktig forskningsteknik. Under sin forskartid samlade han över 12 000 kort som konstant organiserades om. Att blanda och ge blev en viktig aktivitet som fick Barthes att argumentera för att kortsamlingen borde anges som medförfattare till hans texter (Krapp 2006:363).

SÖKMOTORER

I takt med att kunskapsmassan växte och lagrades i böcker och arkiv måste hela tiden nya sökrutiner utvecklas. Forskare lärde sig att alltid vara på jakt efter material, låta fingret glida längs bibliotekshyllor, rota i bokhandlar och antikvariat, bläddra i bibliografier, samt inte minst konsultera de vandrande encyklopedier som somliga äldre forskare utgjorde. De utvecklade tekniker för att inte gå vilse i de snabbt växande arkiven (se Fellmann 2013).

När en medicinprofessor idag ser tillbaka på sin karriär minns han det besvärliga litteratursökandet under doktorandtiden:

Det fanns ett hav av tidskrifter vi måste söka i. Vår institution prenumererade på ett veckonyhetsbrev, Current Contents, där medicinska artiklar fanns i abstracts. Det var ett litet häfte som vi alla köade för att få läsa. Vi sökte efter intressant material och kopierade författarnas adresser. Institutionen gav oss förtryckta vykort, med vilka vi kunde be om särtryck, med en returadress som kunde rivas av. På en vecka kunde vi sända ut fem–femton sådana kort och om vi hade tur fick vi särtryck tillbaka i hälften av fallen. Långsamt byggde vi upp vårt eget forskningsbibliotek.

Vi kunde också gå till universitetsbiblioteket och betala för en litteratursökning. Men det var dyrt och jag förberedde mig noga. Det kändes ganska högtidligt att vandra upp till bibliotekarien med önskemålen och så komma hem med en näve abstracts.

Idag sker allt på nätet. Jag har sedan länge slutat att skriva ut texter. Allt sökande och kopierande sker på nätet. Jag får fortfarande tryckta tidskrifter, men jag slänger dem bara. Finns ingen plats för dem och jag har aldrig tid att läsa dem. Numera läser jag nästan bara abstracts.

Bland forskare i den analoga generation jag intervjuat är det flera som berättar om känslan av berusande frihet som det nya digitala sökandet på nätet innebar. Nya världar öppnade sig, och nu måste man lära sig söka kunskap på andra sätt. Men som Olof Sundin påpekar i sitt bidrag i det här numret så är denna frihet skenbar, sökrutiner är förprogrammerade på sätt som sällan är gripbara för den enskilde forskaren.

Men hur lär man sig söka på nätet? Det är återigen en teknik som är svår att sätta ord på. När man klickar sig fram krävs det blixtnabba beslut om vilka trådar man ska följa eller inte. Etnologen Hanna Jansson (2010) har försökt rekonstruera hur hon lärde sig detta i sitt sökande efter material om nutida hemslojd. Hon såg hur klickandet blev alltmer selektivt och hur hon navigerade allt snabbare genom bloggar och hemsidor. För att få grepp om materialet började hon skriva ut nätmaterial på papper och satt sedan med buntar av utskrifter. Denna förvandling från digitalt till analogt innebar flera förvandlingsnummer, färger blev grå, dynamiken fastfrusen. Nätets värld blev endimensionell på flera sätt, när den hamnade på papper.

Forskare utvecklar egna tekniker för selektivt surfande, som ibland kan verka

mycket oorganiserade. Litteraturvetaren Lorie Roth samlade upp utskrifter från studenters surfande ur papperskorgarna på ett universitetsbibliotek. Hennes slutsats var att det inte fanns någon tydlig sökprocess, ingen logik eller systematik i sökandet (se Jackson 2008: 164). Men har hon rätt i detta? Det fanns troligen kulturellt bundna praktiker även hos hennes studenter, som inte minst handlar om när man ska fortsätta eller ge upp. Men egna sökprofiler kan vara svåra att redogöra för. En sociolog uttryckte det så här:

Jag ville anställa en forskningsassistent för att gå igenom tidningar och annat mediematerial för mitt nya projekt. Han frågade mig: ”Ja, vad ska jag leta efter?” Jag svarade: ”Sök efter sånt som verkar intressant.” Då insåg jag att det var allt jag kunde säga, men nu när jag arbetat med material själv ett tag kan jag gå tillbaka och vara mer specifik, men då i starten levde jag mest med en magkänsla, som inte kunde förvandlas till tydliga sökinstruktioner.

SAVE OR DELETE?

frågar datorn uppfordrande, men denna fråga har alltid varit en del av forskningsprocessen. Forskare prövar olika vägar för att spara och ordna material, men ofta blir det halvhjärtade eller ofullbordade ordningsprojekt, som hos 1700-talsfilosofen Leibniz:

After having done something, I forget it almost entirely within a few months, and rather than searching for it amid a chaos of jottings that I do not have the leisure to arrange and mark with headings I am obliged to do the work all over again. (Blair 2010:88)

Just i sätten att ordna och klassificera forskningsmaterial skapas ofta personliga rutiner. Var och en blir sin egen arkivarie, antingen det gäller att organisera bok-

hyllorna eller hårddisken. För många blir dessa system tydliga först när det är dags att byta arbetsrum. Plötsligt tvingas man gå igenom årtal av ackumulerat stoff. Det kan kännas som att göra en arkeologisk utgrävning av den egna forskarkarriären. För äldre generationer blir det att röra sig i ett analogt ruinlandskap av karbonkopior av brev, xeroxkopior, avskrifter och utskrifter, anteckningar för hand, gamla otympliga manus enligt klipp- och klistrametoden, diabilder, overheadblad, boxar med foton, intervjuer på kassett och observationer på videokassetter.

Uppröjningen aktualiserar även frågan vilken grad av kontroll man har över sina materialsamlingar. När man möter tidigare halvhjärtade försök att ordna materialet, ställa i rader, och etikettera, eller bara trava i oaptitliga högar, blir balansgången mellan ordning och oordning tydlig. Den har diskuterats av Eric Abrahamson som kritiskt granskat vad han kallar ”the uncluttering industry” med en expanderande värld av ordningskonsulter och nya städverktyg i software eller filsystem. Han påpekar att ordnandet allt för ofta ses som en konstruktiv möda, medan letandet i oordningar ses som improduktiv tidsspillan. Men ibland är det tvärtom. Det intressanta här är hur letandet kan skapa oplanerade men kreativa möten mellan idéer och material. Abrahamson argumenterar för en balans som ibland kan få formen av ”the perfect mess” – den goda oordningen har sina egna potentialer (Abrahamson & Freedman 2006). Det upptäckte en av de forskare jag intervjuat. Inför ett byte av arbetsrum städade hon i den gamla röran och flyttade sedan in det nya arbetsrummet, där hon hade ställt allt prydligt ordnat i mappar och hyllor. Skrivbordet låg blankt, men inte inbjudande. Hon insåg att den gamla kreativi-

I akademiska arbetsrum sedimenteras sakta men säkert olika generationer av forskningsverktyg. Pärmar och kortlådor trängs med hårddiskar och pensionerade datorer. Ny och gammal teknik i salig blandning, det papperslösa kontoret känns mycket avlägset. Foto: Billy Ehn.

teten hade städats bort i processen: ”Jag kunde inte jobba i en sådan ordningssam miljö som den jag nu skapat.”

I flytten från arbetsrummet ställs man inför ett annat klassiskt problem: slänga eller spara. Eftersom det inte är helt lätt att göra sig av med böcker, utkast och PM, tillämpar många det som Kevin Hetherington (2004) kallat systemet med dubbla eller successiva begravingar. Ointressanta böcker hamnar först på nedersta

hyllan eller i en skrub, manuskript och texter travas i ett hörn av skrivbordet. Men detta är bara hållplatser på vägen mot slutstationen. Sakta men säkert kryper högarna närmare papperskorgen och en dag kan de slängas.

Att göra sig av med analogt material innebär en kroppsansträngning – ting måste handgripligen lyftas bort, rivas itu, slängas i sopcontainers. Digitalt behöver man bara trycka på delete-knappen, men

som Viktor Mayer-Schönberger (2009) påpekat i sin bok *Delete. The Virtue of Forgetting in the Digital Age* så är problemet snarare att det blivit för lätt att spara material på datorn – vem orkar sortera och slänga bland alla filer eller manuskript? ”Do you really want to delete this?” som datorn i en anklagande ton kan fråga. Hårddisken blir alltmer oöverskådlig och ordningen i datorn kan hanteras på olika sätt. En yngre forskare konstaterar:

Jag har svårt att radera på datorn, utom bland mejlen. Jag behåller myriader av gamla textutkast, kan bara inte slänga dem även om jag vet att jag aldrig kommer att läsa. Men jag har ju hur mycket minnesutrymme som helst.

En annan forskare använder sina gamla datorer som arkiv: ”Jag orkar aldrig flytta material, när jag får en ny.”

I intervjuerna framträder olika analoga och digitala former för att spara, ordna, slänga och glömma. Slående är att somliga forskare kan ha järnkoll på boksamlingen, men inte på hårddisken – och vice versa. Ordningssamheten har sina favoritplatser, men även sina svarta hål.

AGNATOLOGI

är termen för studiet av hur kunskap organiseras i olika forskningssammanhang genom att ignoreras, bortses från eller glömmas bort (Proctor & Schiebinger 2008). Det är aktiviteter som är nödvändiga men problematiska i den akademiska världen och det är ett sammansatt fält. Å ena sidan finns det den aningslösa ignoransen, som ofta skrivs i passivum, till skillnad från den aktiva förmågan att ignorera, vifta bort eller strunta i. Det kan handla om ointresse, men även om ett systematiskt blockerande eller undertryckande av kun-

skap som man av olika skäl inte vill ha kvar.

Det kan handla om kunskap som gått förlorad eller övergivits som inaktuell, men oftast om sådant som definierats bort som irrelevant och oviktigt. Alla forskare ägnar sig åt medvetet och omedvetet bortväljande. De förbiser eller undviker somliga motargument, bestämmer sig för att inte ta med vissa ståndpunkter eller undersökningar. Här handlar det om allt från ouppmärksamhet till ointresse. Varje fokusering innebär även ett bortseende, somligt flyger bara förbi under radarn eller gömmer sig i skuggan.

En beprövad form för utestängande av kunskap är att upprätta stängsel gentemot andra forskningstraditioner eller grann-discipliner, som när handledaren säger: ”Du behöver inte bry dig om vad psykologerna eller statsvetarna har att säga om detta. Håll dig inom vårt eget fält.” Lokala och nationella traditioner kan även skapa olika gränsdragningarna mellan det relevanta och irrelevanta.

En kulturgeograf som startade sin doktorandutbildning i Tyskland skrev färdigt avhandlingen vid ett franskt universitet. Han upplevde det som att flytta mellan två kunskapskulturer. Hans tyska kollegor fastnade ofta i krav på att läsa in all slags relevant forskning för att visa en nödvändig beläsenhet. Det resulterade i långa inledande forskningsöversikter i avhandlingstexten.

I Frankrike mötte han en mer bohemisk inställning och rådet att inte bry sig för mycket om vad som skrivits tidigare i ämnet. (En jämförelse av referenslistan i tyska och franska avhandlingar bekräftar denna skillnad.) ”Det var som att flytta mellan två mycket olika akademiska traditioner, som både kändes något extrema”, konstaterade han.

Selektionsmekanismerna bakom ord som "ointressant" eller "irrelevant" kan illustreras på olika sätt, som till exempel då jag bad en kollega gå igenom en litteraturlista till en nyutkommen bok. Det tog honom cirka 30 sekunder per sida med pennan i högsta hugg: "Många okända författare här", sa han. "Jag letar efter intressanta eller mystifierande titlar. Kolla den här, den ser intressant ut. Nästa är alldeles för gammal (från 1974). Jag är på jakt efter något nytt. Jag skippar titlar som verkar komma från fel discipliner eller med teoretiska ingångar jag inte gillar." Till slut hade han markerat tre av 200 titlar, som värda att kika närmare på.

RUTINENS MAK

Spänningen mellan aktivum och passivum i ignoransens värld går igen i mycket av andra sätt att selektera kunskap. Glömska är ett bra exempel, hur går det till när man bara tappar bort en referens eller ett forskarnamn? Handlar det om konsten att slå bort något ur tankarna eller om att bara låta det falla ur minnet? Rätt vad det är konstaterar man: "det bara försvann". Vad är det som gör att vi så lätt lyckas glömma namnen på somliga kollegor eller arbeten, frågade sig den tyske etnologen Utz Jeggle (1969) i en diskussion om det undermedvetnas spel.

Det finns all anledning att fundera mer över hur forskare i olika miljöer lär sig hantera kunskapsfloder och utvecklar tekniker för kunskapsnavigation genom att välja och vraka. Här handlar det om en gradvis utvecklad kompetens i att hitta genvägar, bläddra sig fram, blixtnabbt avgöra vilka mejl som ska besvaras eller bedöma en bok genom att väga den i handen. Många av dessa kompetenser som jag

diskuterat ses ofta inte som tekniker utan som överlevnadsknep.

Men hur lär man sig dem? Man kan visserligen se sådana färdigheter som något individuellt, men många av de exempel jag gett är i själva verket produkter av traditioner, konventioner och värderingar i skiftande akademiska miljöer – det kan vara en generation, en disciplin eller en forskargrupp. Denna dimension av kulturell delaktighet framträder inte minst när vissa tekniker och urvalsprinciper ifrågasätts. Därför är den historiska jämförelsen viktig, den kan hjälpa oss att se hur nya handgrepp lärs in och andra glöms bort.

När en forskargeneration ser tillbaka på karriären kan det ibland krypa in en nostalgiska i minnena. "Förr" var forskning mer sinnlig eller rejäl. Alternativet är ironiserandet över äldre tiders aningslöshet eller primitiva forskningstekniker. Med det digitaliserade kunskapssökandet kryper det även in föreställningar om ytlighet. "Det känns inte som jag var en riktig forskare när jag bara är ute och surfar på nätet", klagar en doktorand och grips av en nostalgisk föreställning om hur konkret och tydligt det forskades förr, med vita rockor på labbet och böjda ryggar i universitetsbiblioteket. En annan doktorand klagade över att hon kände sig som en fuskare, när hon stod i valet mellan att läsa en bok eller bara kolla urvalet av "mest citerade passager" på Google.

Sådana känslor berättar även om hur forskningsrutiner kan bära på moraliska övertoner eller kulturella normer. Vem på universitetet har rätt att ta genvägar, skumma texter eller nonchalera viss forskning? Det är inte bara så att de handgrepp jag diskuterat ofta baseras på en lång inläring. Hur man använder dem beror även på ens position i forskarvärlden. Vad får en doktorand eller en professor lov att

göra när det gäller att selektera kunskap? Här kommer vi in på frågor som rör auktoritet, tvivel, tillit, osäkerhet eller nedtystande (Tuana 2008: 109).

Antropologen Michael Herzfeld (2010) har påpekat att det i forskningsvärlden ofta finns ett hantverksideal, där många regler och rutiner inte är tydligt formulerade. Hur vet man att man har nog med material, referenser och argument? Många forskare menar att de vet när detta ögonblick inträffar, men har svårt att svara på hur det går till.

Diskussionen om selektiv kunskap visar att vi i mycket högre grad har anledning att fokusera på akademiska handlag, som annars bara avfärdas som enkla rutiner eller personligt knåpande. Det är nämligen just här vi finner teoretiska överväganden och metodologiska val som sakta osynliggjorts och blivit oproblematiska. En av lärdomarna från studiet av underströmmen av akademiska handlag är att makt ofta trivs bäst i handgrepp och färdigheter som inte ifrågasätts eller ses som ointressanta. Här kan hierarkier baserade på genus, klass, ålder och andra auktoritetspositioner osynliggöras och leva vidare.

REFERENSER

- Abrahamson, Eric & Freedman, David, 2007. *The Perfect Mess: The Hidden Benefits of Disorder*. New York: Little Brown and Company.
- Bayard, Pierre, 2008. *How to Talk About Books You Haven't Read*. London: Granta.
- Blair, Ann M., 2011. *Too Much to Know: Managing Scholarly Information Before the Modern Age*. New Haven: Yale University Press.
- Burke, Peter, 2012. *From the Encyclopédie to Wikipedia: A Social History of Knowledge*. Oxford: Polity Press.
- Czarniawska, Barbara & Löfgren, Orvar (eds.), 2012. *The Management of Overflow in Affluent Societies*. New York: Routledge.
- Czarniawska, Barbara & Löfgren, Orvar (eds.), 2013. *Coping With Excess: How Organizations, Communities and Individuals Manage Overflows*. London: Edward Elgar.
- Fellman, Susanna & Propp, Andrew, 2013. "Lost in the archive: The business historian in distress", i Czarniawska, Barbara & Löfgren, Orvar (eds.), *Coping With Excess: How Organizations, Communities and Individuals Manage Overflows*. London: Edward Elgar.
- Grafton, Anthony, 1999. "The humanist as reader", in Cavallo, Guglielmo & Chartier, Roger (eds.), *A History of Reading in the West*. Amherst, MA: University of Massachusetts Press.
- Hetherington, Kevin, 2004. "Secondhandedness: Consumption, disposal, and absent presence", i *Environment and Planning D: Society and Space*, 22:157–173.
- Holmqvist, Kenneth & Nyström, Marcus (eds.), 2011. *Eye Tracking: A Comprehensive Guide to Methods and Measures*. Oxford: Oxford University Press.
- Jackson, Maggie, 2008. *Distracted. The Erosion of Attention and the Coming Dark Age*. New York: Prometheus Books.
- Jansson, Hanna, 2010. "Digitala texter och analoga fältarbetare: Internetetnografins metodologiska dilemma", i *#Nätverket* (<http://natverket.etnologi.uu.se>, besökt 2012-11-30).
- Jeggle, Utz, 1969. "The lost track: On the unconscious in folklore", i *Journal of Folklore Research*, 40(1):73–94.
- Krapp, Peter, 2006. "Hypertext *avant la lettre*", in Chun, Wendy Hiui Kyong & Keenan, Thomas W. (eds.), *New Media Old Media*. New York: Routledge, pp. 359–374.
- Löfgren, Orvar, 2013. "Selective knowledge: Learning to forget and ignore", i Czarniawska, Barbara & Löfgren, Orvar (eds.), *Coping With Excess. How Organizations, Communities and Individuals Manage Overflows*. London: Edward Elgar.
- Mayer-Schönberger, Viktor, 2009. *Delete: The Virtue of Forgetting in the Digital Age*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Proctor, Robert & Schiebinger, Londa (eds.), 2008. *Agnatology: The Making and Unmaking of Ignorance*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Tuana, Nancy, 2008. "Coming to understand: Or-gasm and the epistemology of ignorance", i Proctor, Robert & Schiebinger, Londa (eds.),

Agnatology: The Making and Unmaking of Ignorance. Stanford, CA: Stanford University Press.
 Vismann, Cornelia, 2008. *Files: Law and Media Technologies.* Stanford, CA: Stanford University Press.

SUMMARY

*The Art of Ignoring and Overlooking
 On Selective Knowledge
 (Konsten att ignorera och välja bort
 Om selektiv kunskap)*

In Academia archives, office desks and filing cabinets are bursting with material, hard disks are overloaded and calling for more memory space. This paper looks at the routines of selective knowledge. How do scholars learn to decide what is important or not, irrelevant or worth knowing in a

given setting and how do we get at such skills that often sink into the unconscious?

The focus is on everyday practices of academic work, how people gradually develop routines for handling information, collecting materials or learning to ignore and forget as well. How does one acquire the motoric dexterity of rifling through a filing cabinet, skimming Google pages, deleting emails, or judging a book by holding in it one's hands? The power of such everyday routines comes from the ways that academic norms and hierarchies are hidden in what seems as nothing more than "the way we do things here".

Keywords: selective knowledge, academic skills, research routines, ignorance, media.

Orvar Löfgren, professor emeritus in European Ethnology, Department of Cultural Sciences, University of Lund, Lund, Sweden.

*Vad blev det av alla stämplat på universitetet? "Får ej spridas", "Beviljas" eller "Mindre tillförlitlig" som arkivari-
 rien på Folkliksarkivet stämplade vissa uppteckningar. Med dem försvann även en underbar handrörelse, att
 kraftfullt få sätta sin prägel på ett papper. Ett kort ögonblick av akademisk maktberusning. Foto: Billy Ehn.*